

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Скопје, 1 декември 2023 година

Соопштение за печатот

Позначајни движења кај останатите финансиски институции¹ (ОФИ): трет квартал на 2023 година

- Во третиот квартал на 2023 година, вкупните средства на останатите финансиски институции (ОФИ) достигнаа 201.059 милиони денари и бележат квартален раст од 4.201 милион денари. Останатите финансиски институции учествуваат со 19,5% во средствата на финансиските институции². Анализирано од аспект на потсекторите, пензиските фондови имаат најголемо учество во вкупните средства на ОФИ од 65,5%, а по нив следуваат осигурителните друштва со учество од 17,1%.
- Вкупните средства на останатите финансиски институции (ОФИ), во третиот квартал на годината, се зголемија на квартална и годишна основа за 2,1% и 15,6%, соодветно, главно како резултат на зголемените средства на пензиските фондови, а позитивни движења се остварени и кај останатите потсектори.

Табела 1. Вкупни средства / обврски на ОФИ, по потсектори

	Кв.3 2022	Кв.2 2023	Кв.3 2023	Квартални промени		Годишни промени		Структура (Вкупно во ФИ)	Структура (Вкупно ОФИ)
				Кв.3 2023/Кв.2 2023		Кв.3 2023/Кв.3 2022			
	Состојби, во милиони денари			милиони денари	%	милиони денари	%	%	%
1. Финансиски институции (ОДИ и ОФИ)	953,687	1,019,714	1,030,269	10,555	1.0	76,582	8.0	100.0	
2. Останати депозитни институции (ОДИ)	779,816	822,856	829,210	6,354	0.8	49,394	6.3	80.5	
3. Останати финансиски институции (ОФИ)	173,871	196,858	201,059	4,201	2.1	27,188	15.6	19.5	100.0
3.1 Пензиски фондови	112,809	128,683	131,729	3,047	2.4	18,920	16.8	12.8	65.5
3.2 Осигурителни друштва	31,702	34,047	34,390	343	1.0	2,687	8.5	3.3	17.1
3.3 Инвестициски фондови	10,754	12,172	12,290	118	1.0	1,536	14.3	1.2	6.1
3.4 Финансиски друштва	8,591	10,091	10,647	556	5.5	2,057	23.9	1.0	5.3
3.5 Друштва даватели на финансиски лизинг	7,740	9,575	9,654	80	0.8	1,915	24.7	0.9	4.8
3.6 Друштва за управување со пензиски и инвестициски фондови	2,276	2,290	2,348	59	2.6	73	3.2	0.2	1.2

Извор: НБРСМ.

¹ Во останатите финансиски институции се вклучени: инвестициските фондови, пензиските фондови, осигурителните друштва, друштвата за управување со инвестициските фондови и друштвата за управување со пензиските фондови, финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг.

² За потребите на ова соопштение во категоријата финансиски институции (ФИ) се опфатени: останатите депозитни институции (ОДИ – банки и штедилници) и останатите финансиски институции (ОФИ).

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- **Најголемиот дел од средствата на ОФИ** се вложувања во должнички и сопственички хартии од вредност³ (учество од 52,2% и 24,8%, соодветно), **а на страната на обврските**, најголемиот дел се однесуваат на техничките резерви на осигурување⁴ и капиталните сметки (учество од 57,0% и 33,5%, соодветно)⁵.

Табела 2. Средства/обврски на ОФИ, по потсектори и по финансиски инструменти, трет квартал 2023 година

	Вкупно ОФИ		Пензиски фондови		Осигурителни друштва		Инвестициски фондови		Финансиски друштва		Лизинг друштва		Друштва за управување со пензиски и инвестициски	
	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)
Вкупни средства	201,059		131,729		34,390		12,290		10,647		9,654		2,348	
Валуте и депозити	16,120	8.0	5,300	4.0	6,851	19.9	2,835	23.1	414	3.9	243	2.5	477	20.3
Хартии од вредност различни од акции	104,914	52.2	85,659	65.0	14,518	42.2	3,293	26.8	0	-	0	-	1,445	61.5
Кредити	16,998	8.5	0	-	211	0.6	1	0.0	9,299	87.3	7,469	77.4	18	0.8
Акции и останат сопственички капитал	49,798	24.8	40,654	30.9	2,831	8.2	6,154	50.1	17	0.2	3	0.0	139	5.9
Технички резерви на осигурување	2,501	1.2	0	-	2,501	7.3	0	-	0	0.0	0	-	0	-
Финансиски деривати	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-
Останати средства	7,145	3.6	116	0.1	5,996	17.4	7	0.1	571	5.4	332	3.4	123	5.2
Нефинансиски средства	3,583	1.8	0	-	1,482	4.3	0	-	347	3.3	1,608	16.7	147	6.2
Вкупни обврски	201,059		131,729		34,390		12,290		10,647		9,654		2,348	
Кредити	11,871	5.9	0	-	21	0.1	0	-	4,170	39.2	7,622	78.9	58	2.5
Технички резерви на осигурување	114,540	57.0	93,156	70.7	21,383	62.2	0	-	0.0	-	0	-	0	-
Финансиски деривати	0	-	0	-	0	-	0	-	0.0	-	0	-	0	-
Останати обврски	7,268	3.6	151	0.1	3,506	10.2	69	0.6	2,468	23.2	997	10.3	76	3.2
Капитални сметки	67,380	33.5	38,422	29.2	9,479	27.6	12,221	99.4	4,009	37.7	1,035	10.7	2,214	94.3

Извор: НБРСМ.

- **Анализирано по инструменти, на страната на средствата**, растот на квартална и годишна основа произлегува од повисоките вложувања во должнички и сопственички хартии од вредност, а во помал дел и од побарувањата врз основа на кредити, во услови на пад на валутите и депозитите. **На страната на обврските**, кварталниот и годишниот раст во најголем дел се должи на зголемените технички резерви на осигурување и капиталните сметки.

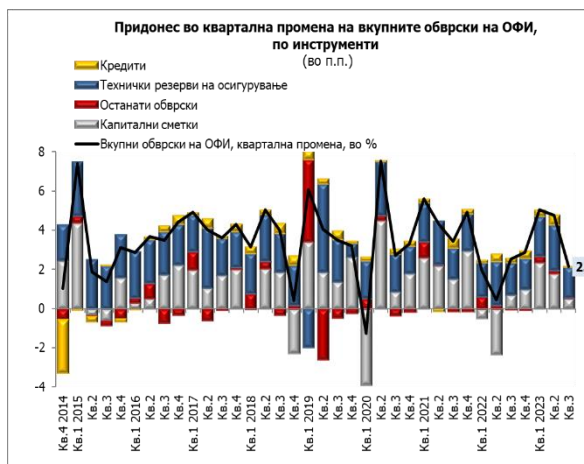
³ Должничките хартии од вредност (ДХВ) се однесуваат на хартиите од вредност различни од акции во согласност со меѓународната класификација на финансиските инструменти, како што е објавено во билансите и прегледите на останатите финансиски институции.

⁴ Техничките резерви на осигурувањето содржат: нето-капитал на домаќинствата во резерви од животна осигурување, нето-капитал на домаќинствата во пензиските фондови и претплатени премии и резерви наспроти книговодственото побарување (неживотно осигурување).

⁵ Капиталните сметки ги опфаќаат: сопственичките вложувања, задржаната добивка, добивката од тековната година, општата и посебната резерва и вредносните приспособувања.

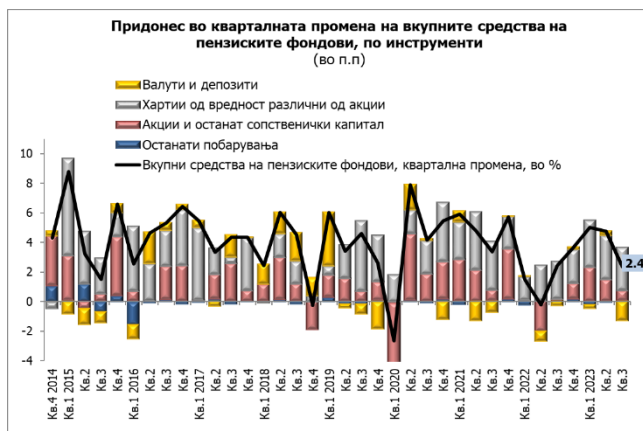
Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Извор: НБРСМ.

Позначајни движења кај ОФИ, по видови институции

Вкупните средства на пензиските фондови⁶ (задолжителни и доброволни), во третиот квартал, остварија квартално и годишно зголемување од 2,4% и 16,8%, соодветно. Анализирано по инструменти, нагорната промена се должи на повисоките вложувања во должнички хартии од вредност, при дополнителен позитивен придонес и на вложувањата во сопственички хартии од вредност, а во услови на остварен пад на валутите и депозитите. **На страната на обврските,** кварталниот раст пред сè е резултат на зголемените технички резерви на осигурување, коишто се главен носител и на годишното зголемување, при дополнително позитивно влијание и на капиталните сметки.

Извор: НБРСМ.

⁶ НБРСМ тековно ја известуваат сите пензиски фондови коишто се вклучени во регистарот на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (МАПАС), од кои три задолжителни и четири доброволни пензиски фондови.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- Во третиот квартал, **вкупните средства на осигурителните друштва**⁷ забележаа раст од 1,0% на квартална основа, пред сè поради зголемените инвестирања во должнички хартии од вредност, а останатите побарувања и техничките резерви на осигурување забележаа пад. Годишниот раст изнесува 8,5% и во најголем дел се должи на повисоките инвестирања во должнички хартии од вредност. **На страната на обврските**, растот кај двете основи се должи на зголемените капитални сметки и техничките резерви на осигурување.

Извор: НБРСМ.

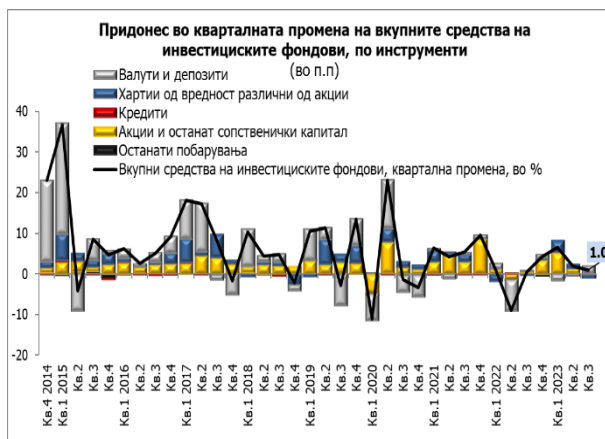
- **Вкупните средства на инвестициските фондови**⁸, во третиот квартал, се зголемија за 1,0% на квартално ниво. Нагорната промена во целост произлегува од зголемените валути и депозити, во услови на пад на останатите инструменти. Во споредба со третиот квартал минатата година, средствата на инвестициските фондови бележат раст од 14,3%, којшто главно е одраз на повисоките вложувања во сопственички хартии од вредност, а во помал дел и на зголемените должнички хартии од вредност. **На страната на обврските**, кварталното и годишното зголемување во целост се должи на зголемените капитални сметки.

⁷ НБРСМ тековно ја известуваат сите шеснаесет осигурителни друштва коишто се вклучени во регистарот на Агенцијата за супервизија на осигурувањето (АСО), од кои единаесет за неживотното осигурување и пет за животното осигурување.

⁸ Во регистарот на Комисијата за хартии од вредност (КХВ) во моментов се опфатени дваесет и два отворени инвестициски фонда и еден приватен инвестициски фонд, при што во податоците се опфатени дваесет и три инвестициски фонда.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Извор: НБРСМ.

- Во третиот квартал, кварталната и годишната стапка на раст на **вкупните средства на финансиските друштва**^{9,10} изнесува 5,5% и 23,9%, соодветно. Анализирани по инструменти, растот на средствата главно произлегува од побарувањата врз основа на кредити. Кредитите на финансиските друштва бележат квартален и годишен раст од 7,5% и 21,8%, соодветно и на крајот на септември изнесуваат 9.299 милиони денари. На страна на обврските, кварталниот раст главно произлегува од зголемените капитални сметки, а во помал обем и од останатите обврски, додека годишниот раст е одраз на повисоките капитални сметки, обврските врз основа на кредити и останатите обврски.

Извор: НБРСМ.

- **Вкупните средства на друштвата даватели на финансиски лизинг**¹¹, во третиот квартал на 2023 година, забележаа минимален квартален раст од 0,8%, при годишен раст од 24,7%. Најголемиот дел од средствата на овој потсектор се побарувања врз основа на кредити, во износ од 7.469 милиони денари, коишто на

⁹ Во податоците тековно се опфатени триесет и шест финансиски друштва.

¹⁰ Во четвртиот квартал на 2017 година во сериите податоци е вклучено ново финансиско друштво (штедилница којашто се пререгистрира во финансиско друштво), промена којашто има влијание врз годишните стапки на промена.

¹¹ Во податоците тековно се опфатени седум друштва даватели на финансиски лизинг.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

квартална и на годишна основа се зголемија за 1,9% и 28,0%, соодветно. **На страната на обврските**, кварталната промена во најголем дел е одраз на зголемените капитални сметки, додека годишниот раст пред сè се објаснува со зголемените обврски врз основа на кредити, а во помала мера од останатите обврски и капиталните сметки.

Извор: НБРСМ.

- Во третиот квартал на 2023 година, **вкупните средства на друштвата за управување со пензиските и инвестициските фондови** бележат квартално и годишно зголемување од 2,6% и 3,2%, соодветно. Притоа, растот по двете основи е резултат на зголемените вложувања во должнички хартии од вредност, во услови на пад на вложувањата во сопственички хартии од вредност и на валутите и депозитите. **На страната на обврските**, кварталниот и годишниот раст во целост произлегува од повисоките капитални сметки, при пад на останатите компоненти.

Извор: НБРСМ.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Ревизии на податоците

Податоците за движењата кај ОФИ во ова соопштение содржат ревизии на податоците за првиот и вториот квартал на 2023 година. Овие ревизии не предизвикаа значителни промени кај претходно објавените податоци и главно произлегуваат од подобриот опфат и квалитет на известувањата.

Придружни информации

Временски серии податоци: Квартални податоци за средствата и обврските на финансиските институции

<http://nbrm.mk/ns-newsarticle-bilans-i-pregledi-na-finansiskite-institucii-kvartalni-podatoci.nspix>

Методолошки објаснувања:

http://nbrm.mk/content/statistika/Monetarna%20statistika/metodologija/Metodologija_monetarna_07_2018_mak.pdf

Информација за методолошки измени во монетарната статистика, статистиката на останатите финансиски институции и статистиката на каматните стапки:

http://www.nbrm.mk/content/statistika/informacii/Informacija_za_promeni_vo_monetarnata_statistika_mk.pdf

Следни објавувања: Календар на објавување податоци

http://www.nbrm.mk/content/statistika/kalendar/Kalendar_na_objavuvanje_podatoci.pdf

Квартални податоци за средствата и обврските на финансиските институции: 29 февруари 2024 година (референтен пресек заклучно со четврт квартал на 2023 година).

За новинарски прашања, ве молиме контактирајте со лицата од Кабинетот на гувернерот.

За подетални информации во врска со објавените статистички податоци, побарајте нè на: contact.statistika@nbrm.mk или на телефонскиот број 02 3215 181 локал 116 (или 112/ 110/ 108).